

Motion till riksdagen 2013/14:Ju201

av **Lena Olsson m.fl. (V)**

Högre kvalitet på förundersökningar vid våldtäkt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en oberoende kommission för att kartlägga brister i förundersökningar av våldtäkt.

Högre kvalitet på förundersökningar vid våldtäkt

År 2012 anmäldes ca 17 000 sexualbrott, varav ca 6 300 handlade om våldtäkter. Av dessa har endast 1 217 personer dömts för sexbrott, varav 151 dömts för våldtäkt. Jämfört med andra brott läggs förundersökningar som handlar om våldtäkt ned i en förhållandevis hög grad.

Ett problem är utredningarnas kvalitet. Till stor del handlar det om utbildningsfrågor men det handlar också om hur polis och åklagare i allmänhet bedriver förundersökningarna. Tyvärr förekommer det i alltför stor utsträckning att förundersökningar om våldtäkt läggs ned t.o.m. innan uppenbart enkla och rutinmässiga åtgärder har genomförts. Såväl brottsoffer som vissa åklagare och poliser kan berätta om hur män som misstänkts för våldtäkt inte ens har kallats till förhör och att förhören ofta är betydligt mindre ifrågasättande än vad som är normalt vid polisförhör.

Det finns även en alltför utbredd föreställning om att många av våldtäktsanmälningarna är falska, men forskning från England visar att endast cirka tre procent av anmälningarna i det undersökta materialet kunde anses vara falska eller misstänkt falska.

En svensk undersökning visar att polis och åklagare inte i någon av de misstänkt falska anmälningarna hänvisade till att kvinnans trovärdighet var bristande utan till andra orsaker såsom för sen anmälan, brist på skador, orim-

Fel! Okänt namn på

lig berättelse, psykisk sjukdom och psykosociala problem, ovilja att medverka i utredningen och att kvinnan anmält att hon våldtagits förut (Diesen och Diesen, Övergrepp mot kvinnor och barn, 2009). Det är samma omständigheter som ofta också leder till att förundersökningen läggs ned. I praktiken medför detta att särskilt utsatta grupper av kvinnor som hemlösa, missbrukare och psykiskt sjuka saknar rättsväsendets stöd när det gäller anmälda sexualbrott.

På grund av risken för ord-mot-ord-situationer är den tekniska bevisningen viktig när det gäller våldtäkter. En av de bevismöjligheter som finns är de rättsintyg som skrivs efter läkarundersökning av den våldtagna.

Det förekommer att fall läggs ner utan att rättsintyg överhuvudtaget begärts ut. De skäl som polisen, enligt akutmottagningen för våldtagna kvinnor, uppger för att inte begära ut rättsintyg är bl.a. att fallet uppenbart inte kommer att leda till åtal, att det inte finns någon namngiven misstänkt (som exempelvis kan vara fallet vid en överfallsvåldtäkt) eller att kvinnan inte minns vad som har hänt.

Amnesty har föreslagit att regeringen ska inrätta en granskningskommission för att hitta brister i förundersökningar och föreslå åtgärder. Kommissionen bör enligt Amnesty vara oberoende av polis- och åklagarväsendet, även om samarbete självklart är nödvändigt. Vänsterpartiet stödjer Amnestys krav. Regeringen bör inrätta en oberoende kommission för att kartlägga brister i förundersökningar av våldtäkt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 11 september 2013

Lena Olsson (V)

Bengt Berg (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Eva Olofsson (V)

Marianne Berg (V)

Lars Ohly (V)

Mia Sydow Mölleby (V)